

פרק א': עבודת מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

1. כללי

- 1.1 בית המשפט לעניינים מקומיים הממוקם בבית ים הוקם בצו בתי המשפט (בתי משפט לעניינים מקומיים - הקמה והסמכה התשמ"ג-1983), ודינו כדין בית משפט השלום.
- 1.2 בית המשפט לעניינים מקומיים דן בעבירות לפי פקודת העיריות וחוק התכנון והבנייה התשכ"ה - 1965, ולפי תקנות, צווים וחוקי עזר על פיהם, ובכללם:
 - 1.2.1 עבירות הנוגעות לחנייה.
 - 1.2.2 עבירות הנוגעות לחוק רישוי עסקים (רישיון עסק) ושילוט.
 - 1.2.3 עבירות הנוגעות לחוק הסדרת מקומות רחצה.
 - 1.2.4 עבירות הנוגעות לאיכות הסביבה.
 - 1.2.5 עבירות הנוגעות לתברואה מונעת.
 - 1.2.6 עבירות הנוגעות לפיקוח העירוני.
 - 1.2.7 עבירות הנוגעות לחוק חינוך חובה - ביקור סדיר ועוד.
- 1.3 הנהלת בתי המשפט נושאת באחריות המקצועית להפעלת בית המשפט לעניינים מקומיים, ובכללה קביעת נוהלי עבודה, מתן הנחיות מקצועיות והדרכה לעובדי מזכירות בית המשפט וכיוצ"ב.
- 1.4 מזכירת בית המשפט משתתפת בהדרכה של הנהלת בתי המשפט המתקיימת מעת לעת.
- 1.5 הרשות המקומית נושאת באחריות המנהלית להפעלת בית המשפט לעניינים מקומיים. בהתאם לכך, המשנה למנכ"ל העירייה אחראי מנהלית על עבודת מזכירות בית המשפט.
- 1.6 כתבי האישום כנגד הנאשמים המואשמים בעבירות שפורטו לעיל מוגשים על ידי התובעים העירוניים מהמחלקה המשפטית. כיום, קיימים שלושה תובעים המטפלים בכתבי אישום אלו וכן מתמחה המסייע בעבודה זו.
- 1.7 הדיונים המשפטיים מתקיימים בבית המשפט לעניינים מקומיים בימי ראשון כשלוש פעמים בחודש, להוציא בזמן פגרה של בתי המשפט. בדיונים אלו יושב שופט קבוע, הנשלח באמצעות הנהלת בתי המשפט.
- 1.8 בימי הדיונים על מזכירות בית המשפט להתפנות מעיסוקיהן האחרים ולהתרכז במתן שירות לקהל הרב שמגיע לדיונים הכולל רישום, הוצאת התיקים הפליליים,

הפנייתם לדיון המשפטי, הוצאת שובר תשלום מתאים בעקבות פסק הדין, גביית כספים, קבלת בקשות שונות האמורות להיבחן על ידי השופט (הקלות כולשהן) ועוד.

2. מצבת כוח האדם

2.1 מזכירת בית המשפט המכהנת כיום, החלה עבודתה בתחילת שנת 2013, לאחר בחירתה במכרז, ובכך החליפה את מזכירת בית המשפט שפרשה מתפקידה בסוף שנת 2012, לאחר שנות עבודה רבות.

2.2 במועד בה החלה הביקורת את עבודתה כללה מצבת כוח האדם בבית המשפט לעניינים מקומיים את מזכירת בית המשפט (מנהלת היחידה) ושתי עובדות נוספות, האחת ותיקה והשנייה חדשה (המועסקת בתפקיד זה חודשים ספורים ועדיין בתהליך של למידה).

2.3 לפני כשנתיים, כללה מצבת כוח האדם מלבד מזכירת בית המשפט, שלוש פקידות נוספות ופקיד עזר. מאז, כאמור, פרשה לגימלאות מזכירת בית המשפט ואף עובדת נוספת ובנוסף לכך עובדת אחרת (שבאחריותה היה גם נושא ניהול הגבייה) נויידה לתפקיד אחר בעירייה וכמוה גם פקיד העזר.

2.4 מכאן, שאם עורכים השוואה עם מצבת כוח האדם לפני כשנתיים, לעומת מצבת כוח האדם בעת הביקורת, קיים חוסר בשתי משרות.

2.5 בשלבי סיום עבודת הביקורת נקלטה עובדת חדשה נוספת למזכירות בית המשפט, אולם מספר ימים לאחר קליטתה היא יצאה לחופשת לידה, וטרם נשלחה עובדת למלא את מקומה, כך ששוב צוות העובדות בבית המשפט מצומצם בהשוואה לעבר.

2.6 יתרה מזאת, על מזכירות בית המשפט הוטלה משימה מורכבת נוספת של ניהול תיקים משפטיים של בעלי דירות (שהוגשו נגדם כתבי אישום) במבנים שהוגדרו כמסוכנים, על כול המשתמע מכך (פתיחת תיקי משפט, שליחת זימונים לדיון המשפטי, מעקב אחר קבלת הזימונים, מתן שירות ביום הדיון המשפטי, העברת מידע על תוצאות התהליך המשפטי וכו'). הטיפול במבנים מסוכנים באמצעות בית המשפט, החל לפני כשנתיים ולא התנהל בתקופה בה היתה מצבת כוח האדם גדולה יותר.

2.7 עם זאת, יש לציין כי החל משנת 2014 בוטל למעשה הטיפול בברירות הקנס כפי שהיה קיים קודם לכן, משום שהעירייה עברה לאמצעי אכיפה של ברירות משפט, כך שהמעקב אחר תשלומי ברירות הקנס וזימון הנאשמים שלא שילמו למשפט ירד באופן משמעותי.

2.8 בנוסף, חלה ירידה משמעותית בזימונים למשפט בגין עבירות אלו משום שרק הנאשמים המבקשים להגיע לדיון משפטי מוזמנים, ואילו הנאשמים שלא טרחו לשלם את ברירת הקנס, או, לחילופין, לבקש להתייצב למשפט, מטופלים בדרך של הוצאה לפועל.

2.9 לסיכום, אין ספק שעבודת מזכירות בית המשפט רבה, מגוונת ועניפה ויעילותה מותנית בעמידה בלוחות זמנים, כך שלא ניתן להסתמך על מצבת כוח האדם המצומצמת הקיימת היום, זאת מבלי לכלול את הטיפול בגביית הכספים שהוא נושא מורכב בפני עצמו, הדורש תשומת לב נכבדה.

3. תוכנת בית המשפט

3.1 הפעולות המבוצעות על ידי מזכירות בית המשפט מתועדות בתוכנה ממוחשבת, מזה כעשר שנים. תוכנה זו מאפשרת ניהול מעקב בתיקים המשפטיים אחר סדר הפעולות בהן יש לנקוט בהתאם ללוחות הזמנים.

3.2 הביקורת מצאה כי תהליכי הטמעת השימוש בתוכנה זו בקרב צוות מזכירות בית המשפט לא הושלמו, כך שישנן פעולות מסויימות שהן אינן יודעות כיצד לבצען, ובעיקר העדר היכולת להפיק דוחות נתונים באופן עצמאי.

3.3 מזכירות בית המשפט מקבלות סיוע באמצעות תמיכה טלפונית, אולם הביקורת התרשמה כי סיוע זה מוגבל לבעיות שניתן לפותרן בקלות ובאופן מיידי ולא לבעיות מורכבות יותר (כגון: הפקת דוחות נתונים).

3.4 במהלך הביקורת נעשתה פנייה לאנשי התוכנה באמצעות מנהל מחלקת מחשוב ומערכות מידע בעירייה במטרה להפיק דוחות נתונים שירכזו את המידע בנושא הגבייה וסך החובות. הדבר היה כרוך במאמצים וניסיונות רבים לאור התקשורת העקיפה.

3.5 בנוסף, גם לאחר שהופקו דוחות התברר כי הם אינם משקפים את המבוקש וזאת על רקע חוסר הידע במרכיבי התוכנה. לדוגמה: ריכוז סך התשלומים של שוברי התשלום שטרם שולמו, למרות שחלף המועד האחרון לתשלום, ומנגד ריכוז סך התשלומים של שוברי התשלום שהמועד האחרון לתשלום טרם חלף, היה אמור לסכם את סך החובות ואת סך התשלומים העתידיים. אולם, לאחר המצאת דוחות אלו התברר כי שוברי תשלום שאינם משקפים את החוב ובעצם אמורים להיות מבוטלים, לא בוטלו על ידי מזכירות בית המשפט ונלקחו בחשבון בדוחות אלו. מכאן, שלא ניתן להתבסס על דוחות אלו לסיכום סך החובות וסך התשלומים העתידיים.

3.6 בעקבות כך, הציעה הביקורת לרכז את הנתונים מתוך תיקי בית המשפט בהגדרות אחרות: "סה"כ לתשלום" הכולל את "סה"כ לתשלום מיידי ויתרת קרן לתשלום עתידי".

3.7 עד לתום הביקורת לא נדרש ולא התקבל דוח זה, ולכן לא ניתן היה לאמוד את התשלומים העתידיים להיגבות (בזמן נתון) בגין פסקי הדין.

3.8 הביקורת התרשמה כי בקשותיה מאנשי התוכנה לקבלת נתונים מסויימים מצריכה עבודה מיוחדת, ולמעשה הפתרון לא מובנה בתוכנה.

3.9 לשאלת הביקורת השיב נציג ספק התוכנה כי מדובר בתוכנה האמורה לנהל את תהליכי הדיון המשפטי ולא את הגבייה, ולכן כול בקשה הנוגעת לניהול הגבייה מצריכה היערכות חדשה.

4. ברירות קנס וברירות משפט

4.1 עד לסוף שנת 2013, נהגה העירייה להשתמש בברירות משפט בכול הנוגע לעבירות חנייה ובברירות קנס בכול הנוגע לעבירות אחרות (להוציא תכנון ובנייה, רישוי עסקים וביקור סדיר).

4.2 בחודש אוקטובר 2012, אישרה מועצת העירייה את השימוש בברירות משפט בעבירות שלגביהם נהגו קודם לכן בברירות קנס. ממועד זה הועבר בהדרגה השימוש בברירות משפט במקום ברירות קנס.

4.3 מטרת השינוי היתה לצמצם את עיסוקו של בית המשפט לעניינים מקומיים בעבירות מסוג זה ולפנותו לדיונים משפטיים בעניינים מהותיים יותר. בדרך זו נחסך זמן רב גם מהתובעים העירוניים וגם מהנאשמים שנאלצו בעבר להגיע לדיון המשפטי ולהמתין שעות ארוכות לתורם.

ברירת קנס

4.4 כאשר לפקח אשר הוסמך כדין יסוד סביר להניח כי אדם עבר עבירה שמוגדרת בחוק כעבירת קנס, הוא רשאי למסור לו **הזמנה למשפט**, בה יואשם אותו אדם באותה העבירה ותינתן לו הברירה לשלם קנס בשיעור שנקבע בחוק, וזאת במקום להישפט על אותה העבירה. ההזמנה למשפט נמסרת בדרך כלל לנאשם ביד במקום ביצוע העבירה, או נשלחת בדואר רשום.

4.5 ההזמנה למשפט מהווה כתב אישום והזמנה לדין. היא מכילה פירוט נסיבות העבירה, התאריך והשעה בה בוצעה, מהות העבירה, מקום ביצוע העבירה, סמל העבירה והוראת החיקוק וכן את פרטי הנאשם וציון מועד הדיון ובית המשפט, אליו הוא מוזמן.

4.6 סרוב לקבל את הדוח או סרוב לחתום על קבלתו אינו מבטל את עצם ההזמנה לדין הכלולה בדוח ואינו פוטר מהופעה. החתימה אינה מהווה הודאה באישום, אלא אישור קבלת הדוח.

4.7 אם ישלם המקבל את הקנס תוך 15 ימים הרי שיראו בו כאילו הודה באשמה בפני בית המשפט, הורשע ונשא בעונשו ובכך יסתיים עניינו. אם בחר אדם שלא לשלם את הקנס בזמן הקצוב הרי שיראו בהזמנה שניתנה לו כאילו היתה הזמנה למשפט.

4.8 ההזמנה או ההודעה לתשלום קנס בעבירות קנס חייבת להישלח בדואר רשום. בתום 15 יום מיום המשלוח תיחשב ההודעה כ"התקבלה", גם כאשר אין חתימה של הנמען על אישור המסירה, אלא אם הוכיח שלא קיבל את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו.

- 4.9 במועד המצויין בהזמנה נדרש הנאשם לבוא לבית המשפט שידון בכתב האישום כבכול תיק פלילי אחר.
- 4.10 במקרה זה, מקבל הודעת ברירת הקנס, אינו צריך לבקש להישפט באופן אקטיבי ואי תשלום הקנס יוביל לדיון בעניין בפני בית משפט באופן אוטומטי בנסיבות אלו.
- 4.11 אי התייצבות לבית המשפט והתעלמות מההזמנה יכולות להוביל לסנקציות קשות מהקנס המקורי שהוטל בדמותו של כפל קנס.
- 4.12 הביקורת בדקה ומצאה כי עד לסוף שנת 2013, עקבה מזכירות בית המשפט אחר ברירות הקנס שנמסרו על ידי פקחי העירייה, וערכה הפרדה בין ברירות הקנס ששולמו על ידי הנאשמים ובין ברירות הקנס שלא שולמו.
- 4.13 הנאשמים שלא שילמו את הקנס שנקבע להם, נרשמו ברשימה לדיון משפטי בהתאם לתאריך שהופיע על גבי ברירת הקנס שנמסרה להם, ובהתאם לכך נפתח להם תיק משפטי פלילי.
- 4.14 המשך הטיפול בברירות קנס אלו הינו בהתאם לתוצאות הדיון המשפטי, קרי, פסק הדין, ומזכירות בית המשפט מבצעת את המעקב אחר יישומו. בעיקרון, מדובר בתשלום קנס כספי כולשהו לעיתים במספר תשלומים ובהתאם למועדים שנקבעו על ידי השופט, כך שמזכירות בית המשפט מנהלת מעקב אחר תשלום הקנס.
- ברירת משפט:**
- 4.15 פקח או מי שהוסמך כדיון, שיש לו יסוד סביר להניח כי אדם עבר עבירה, רשאי לתת לאותו אדם הודעת תשלום קנס. על האדם שקיבל את הודעת תשלום הקנס לשלמה תוך 90 ימים.
- 4.16 אם בחר שלא לשלמה, הרי שפתוחות בפניו שתי אופציות:
- 4.16.1 האחת, להגיש בקשה לביטול הודעת תשלום הקנס לתובע, וזאת תוך שלושים יום מיום שקיבל את הודעת התשלום.
- 4.16.2 השנייה, להגיש בקשה להישפט תוך תשעים יום מיום קבלת הודעת תשלום הקנס.
- 4.17 אם לא הודיע אדם באופן אקטיבי על רצונו להישפט (ולא שילם את הקנס) הרי שתתווסף לסכום הקנס המקורי תוספת פיגור בהתאם לחוק. משלא הגיש מקבל הקנס בקשה לביטול או בקשה להישפט במועד, הרי שהוא ייחשב כמי שהורשע בבית המשפט ונגזר עליו לשלם את הקנס הנקוב בהודעת תשלום הקנס.
- 4.18 אדם ששילם את הקנס רואים בו כמי שהודה בעבירה, הורשע ונשא את עונשו.
- 4.19 במידה שלא שולם הקנס תוך 90 ימים ולא נתבקש משפט, יגרור הדבר כפל קנס. ככול שעובר הזמן (אחת לשלושה חודשים), ממשיך הקנס לגדול בשל תוספת פיגורים.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

- 4.20 במידה שהבקשה להמרת הדוח או גניזתו אינה מתקבלת, מועד תשלום הדוח אינו נדחה ועדיין יש לשלמו בתוך 90 ימים מרגע קבלתו.
- 4.21 אם נדחתה על ידי התובע העירוני הבקשה לביטול הקנס, עדיין יתאפשר לנאשם לבקש להישפט תוך 30 יום. תשובת התובע העירוני נשלחת לנאשם בצירוף שובר לתשלום הקנס וכלולה בה גם בקשה להישפט, למי שיהיה מעוניין בכך.
- 4.22 מי שלא שילם את הקנס בתוך 90 יום, יכול לבקש פטור מתשלום כפל קנס ותוספות במקרים הבאים:
- 4.22.1 לא קיבל את הודעת התשלום.
- 4.22.2 היה בחו"ל או במילואים.
- 4.22.3 במידה שהיתה תקלה שמקורה ברשויות.
- 4.23 את הבקשה יש להגיש למזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים בכתב ויש לצרף לה תצהיר ומסמכים רלוונטיים, לאימות העובדות.
- 4.24 מזכירות בית המשפט אחראית להעברת בקשות אלו להחלטתו של השופט, ליידע את המבקש בנוגע להחלטה ולשנות בהתאם להחלטה את סך התשלום.
- 4.25 מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים חייבת לשלוח הזמנה למשפט בתוך שנה מהמועד שהודיע הנאשם על רצונו להישפט על העבירה. אם יורשע בבית המשפט על העבירה לא יפחת הקנס מסכום הקנס המקורי, אלא במקרים מיוחדים.
- 4.26 הביקורת בדקה ומצאה כי הבקשות להישפט אכן מגיעות למזכירות בית המשפט ובעקבותיהן נפתחים תיקים. במקרים אלו, אין מזכירות בית המשפט שולחת זימונים לנאשמים, משום שבדוח שהוגש לנאשם כלולה גם הזמנה לדיון משפטי בציון מועד המשפט.

5. הזמנה לדין

- 5.1 הזמנה לדין היא הזמנה להתייצב למשפט ביום ובשעה שנקבעה לצורך דיון. ההזמנה נשלחת בדואר רשום עם אישור מסירה. הנמען חותם על אישור מסירה. אישור המסירה מצורף לתיק בית המשפט.
- 5.2 שוטר, פקיד או שליח בית המשפט יכולים גם הם למסור הזמנות לדין.
- 5.3 סרוב לחתום על אישור המסירה אינו פוטר מהתייצבות לדין, אם הפקח מציין בטופס שהנמען קיבל את ההזמנה, אך סרב לחתום.
- 5.4 בעבירות הנוגעות לחוק התכנון והבנייה, רישוי עסקים וביקור סדיר, אין מסתפקים בדרך כלל בטופס דוח הכולל הזמנה לדין, אלא מכינים כתב אישום נפרד המפרט את האישומים והעבירות. כתב האישום, יחד עם ההזמנה לדין נשלח לנאשם.
- על הנאשם שהוזמן להתייצב למשפטו. המשלוח נעשה בדואר רשום או שהמסירה נעשית ע"י פקח/שוטר.

- 5.5 כאשר הנאשם מופיע לדיון ראשון, והמשפט נדחה למועד אחר בנוכחותו, חייב הנאשם להופיע לכול הדיונים ואין צורך לחזור ולהזמין בכתב. כלומר: די שהמועד החדש נמצא בפרוטוקול ונמסר לנאשם בעל פה בתום הדיון. עם זאת, מצאה הביקורת כי במרבית המקרים שולחת מזכירות בית המשפט זימון לדיון הנוסף בדואר רשום.
- 5.6 נאשם רשאי להודיע בכתב לבית המשפט על כפירתו באשמה, ולבקש להזמין למועד שמיעת ההוכחות. כמו כן רשאי נאשם להודיע בכתב על הודאה באשמה ולטעון לעונש. מכתבו יצורף לתיק בית המשפט ויובא לדיון בפני שופט.
- 5.7 במידה שנמסרה הודעה לנאשם או לסנגורו על מועד המשך משפטו, אך זה לא התייצב, רשאי בית המשפט לדון אותו בהעדרו.
- 5.8 מותר לדון את הנאשם שלא בפניו. נאשם שהוזמן ולא התייצב למשפט או להמשך המשפט ייחשב כמודה בעובדות ובית המשפט יגזור את דינו, אך לא יטיל עונש מאסר או מאסר על תנאי שלא בפניו. מי שאינו מתייצב רשאי לשלוח טענותיו לעונש, בכתב.
- 5.9 נידון שהוזמן כחוק, לא התייצב לדיון והורשע (בהתאם לסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי, נוסח משולב, התשמ"ב - 1982) יכול, באם הייתה סיבה מוצדקת להיעדרות, להגיש בקשה לביטול פסק הדין. בית המשפט שנתן את פסק הדין רשאי לבטלו, אם הוגשה הבקשה תוך 30 יום, מהיום שהומצא פסק הדין לנאשם.
- 5.10 מזכירות בית המשפט אחראית לניהולן של כול הבקשות המוגשות לשופט כמתואר לעיל, כך שתימצאנה בתיק המשפטי, תוגשנה להחלטת השופט והודעה על ההחלטה תימסר למבקש. בנוסף, תיקון שובר התשלום או/ו מספר התשלומים שעל הנאשם לשלם בהתאם להחלטת השופט.

6. ניהול המשפט

- 6.1 המשפט נפתח בהקראת כתב האישום לנאשם. על הנאשם להשיב על כתב האישום. אם הנאשם מודה הוא מורשע ורשאי לטעון טענות לעונש. אם הנאשם אינו מודה, נקבע מועד אחר לשמיעת ההוכחות.
- 6.2 הנאשם רשאי להזמין את עדיו בתיאום עם התביעה העירונית ובאמצעות מזכירות בית המשפט. על הנאשם להגיש למזכירות בית המשפט "בקשה להזמנת עדים" ובה לכתוב במפורט את שמות העדים וכתובתם המדויקת. הזמנת העדים כפופה להפקדת הוצאות בגין שכר בטלה והוצאות נסיעה ממקום מגורי העדים וחזרה.
- 6.3 במועד שנקבע לשמיעת ההוכחות שומעים תחילה את עדי התביעה ואחר כך את עדי ההגנה. מותר לחקור את העדים חקירה נגדית. התביעה מסכמת ראשונה ואחר כך ההגנה. הכרעת הדין ניתנת מייד או במועד מאוחר יותר.
- 6.4 אם הורשע הנאשם, נשמעים טיעונים לעונש, וכן מוצג בבית המשפט גיליון הרשעות קודמות לאחר שניתנה לנאשם הזדמנות לעיין בו. לאחר הטיעונים לעונש ניתן גזר הדין הקובע את העונש.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

- 6.5 לאחר גזר הדין - אם הוטל קנס יש לשלמו באותו היום כדי למנוע ריבית פיגורים, אלא אם ניתנת ארכה לתשלום. במקרה שכזה, הנאשם פונה למזכירות בית המשפט, ומקבל שובר מתאים לפירעון הקנס, בו מצויין מועד התשלום.
- 6.6 איחור בתשלום הקנס, ולו רק ביום אחד, גורר אחריו תוספת פיגור בשיעור של 50%, ובחלוף כול חצי שנה 5% נוספים.
- 6.7 בדוחות או בעבירות שהגיעו לדיון בבית המשפט, ניתן גזר דין והקנס לא שולם בזמן, מועבר הקנס לאכיפה באמצעות ההוצאה לפועל.
- 6.8 נאשם הרוצה להגיש בקשה לפרוס או לדחות תשלום הקנס שהועבר לגבייה, או רוצה להגיש בקשה לביטול תוספת פיגורים, יגיש אותה לאישור השופט באמצעות מזכירות בית המשפט.
- 6.9 המשמעות של הגשת בקשה היא עצירת הליכי האכיפה, אולם הריבית על הסכום שנפסק לנאשם ממשיכה להתקיים.
- 6.10 ניתן להגיש ערעור על פסק הדין לבית משפט מחוזי תוך 45 ימים מיום מתן פסק הדין, בצרוף עותק מאושר של פסק הדין. במקרים בהם הוברר לנאשם כי נשפט בהעדור ולא הודע לו על גזר הדין וחלפו 45 ימים מיום גזר הדין, רשאי הוא להגיש בקשה לבית משפט מחוזי להארכת מועד הגשת הערעור.
- 6.11 הערעור לגופו יטופל בהתאם לתוצאות הבקשה לרשות להארכת מועד הגשת הערעור.

7. המעבר מברירות קנס לברירות משפט

- 7.1 כאמור לעיל, בחודש אוקטובר 2012, אישרה מועצת העיר את המעבר מברירות קנס לברירות משפט. הדבר בא לידי ביטוי בפרוטוקול מס' 50/17 משיבת המועצה שלא מן המניין.
- 7.2 השינוי בצו סדר הדין הפלילי (ברירת משפט - חוקי עזר לבת-ים), פורסם בסוף חודש יולי 2013, וכניסתו של הצו לתוקף חלה 30 יום לאחר מועד זה, כך שהחל מחודש ספטמבר 2013, ניתן היה להשתמש בברירות משפט במקום ברירות קנס.
- 7.3 עד למועד זה, במקרה של נאשם שקיבל ברירת קנס ולא שילמה במועד, חובה היה על מזכירות בית המשפט לפתוח לו תיק פלילי הן בתוכנת המחשב והן באופן פיזי כולל תיוק עותק מברירת הקנס.
- 7.4 פעולה זו נעשתה ימים ספורים לפני מועד הדיון המשפטי, וזאת על מנת לוודא באופן כמעט סופי כי ברירת הקנס לא שולמה, זאת למרות שהמועד האחרון לתשלום ברירת הקנס הוא 90 יום ממועד קבלתה, ואילו המועד לדיון המשפטי חל מספר חודשים (כ- 5-4 חודשים) מאוחר יותר.
- 7.5 הנאשמים שלא שילמו נכללו ברשימת המוזמנים לדיון המשפטי בהתאם לתאריך שהופיע בברירת הקנס.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

7.6 במקרים בהם נמצא על ידי מזכירות בית המשפט שברירת הקנס שולמה, התשלום הוקלד על ידי מזכירות בית המשפט בתוכנת המחשב ועותק מהשובר המעיד על ביצוע התשלום נשלח למחלקת הפיקוח העירוני בעירייה.

7.7 במקרים בהם נמצא פער בין הסכום ששולם ובין הסכום המופיע בשובר לתשלום, שלחה מזכירות בית המשפט שובר נוסף לנאשם על מנת שישלים את הפרש הסכום.

7.8 הקלדת התשלומים בוצעה באופן כזה שחלה הפרדה ברורה בין התשלומים שהתקבלו בגין ברירות הקנס (מבלי שנערך דיון משפטי) ובין התשלומים שהתקבלו לאחר קבלת פסק הדין בתום הדיון המשפטי. תשלומים בגין **ברירות הקנס** הופקדו לסעיף ראשי 052019800, ואילו התשלומים בגין **פסקי הדין** הופקדו לסעיף משני 8617171001.

7.9 אין ספק שפעולות מחייבות אלו יצרו עומס רב על עבודת מזכירות בית המשפט ועל בית המשפט.

7.10 המעבר מברירות קנס לברירות משפט אמור היה להוביל להפחתה משמעותית בפעילות בית המשפט. הביקורת מצאה כי אכן בתחום זה צומצמה פעילות בית המשפט, אולם עדיין קיים עומס עבודה הנובע מהאצה של תהליך ההוצאה לפועל לגביית החובות וגידול במספר כתבי האישום המוגשים כנגד נאשמים בתחומים של עבירות בנייה ומבנים מסוכנים.

7.11 הביקורת ריכזה את הנתונים על פעילות בית המשפט המתייחסים להיקף תיקי המשפט והדיונים המשפטיים.

7.12 להלן בטבלה היקף הפעילות במזכירות בית המשפט בין השנים 2012 – 2014 :

הנושא	שנת 2012	שנת 2013	שנת 2014 (עד חודש יולי)
מספר ימי הדיונים	31	29	18
מספר התיקים החדשים שנפתחו	2211	2371	965*
מספר התיקים בהם התקיימו דיונים	4900	4827	5029
ממוצע תיקים בדיון	158	166	279

* תיקים אלו כוללים עד עשרה נאשמים, בעיקר בכתבי אישום הנוגעים למבנים מסוכנים.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

7.13 בהתאם לנתונים בטבלה לעיל, ניתן להסיק כי מספר ימי הדיונים בשנה לא פחת. אם נשלים את מספרם של הדיונים שאמורים להתקיים עד סוף שנת 2014 (על פי שנים עברו), יסתכמו מספרם בכ- 30 ימי דיונים, כך שניתן להצביע על עלייה במספר הדיונים.

7.14 מספרם של התיקים בהם התקיימו דיונים גם הוא עלה בשנת 2014 ועדיין מדובר בשנה בה הפעילות טרם הסתיימה. קיימים עוד כשלושה חודשי פעילות בהם מספר התיקים בהם יתקיימו דיונים יכול להגיע לעוד כ-1000 תיקים.

7.15 מספרם של התיקים החדשים שנפתחו בשנת 2014, פחת באופן משמעותי עד כדי מחצית, בהשוואה לשנים עברו, וזאת בשל העובדה כי ברירות הקנס הפכו לברירות משפט, כך שעל מנת שיתקיים הליך משפטי צריכה להיות יוזמה של הנאשם.

7.16 הביקורת פילחה את התיקים החדשים שנפתחו לפי סוגי העניין. להלן בטבלה:

סוג העניין	שנת 2012	שנת 2013	שנת 2014
ברירת משפט - חוק עזר עירוני	2	335	695
חנייה	329	41	8
ועדות מקומיות- תכנון ובנייה	19	68	68
פיקוח וחוקים אחרים	0	1	0
רישוי עסקים	103	135	140
ברירת קנס - חוק עזר עירוני	1744	1701	185
עניינים אחרים	14	90	176
סה"כ	2211	2371	1272

7.17 מהנתונים בטבלה עולה כי:

7.17.1 אכן חלה הפחתה משמעותית במספרם של התיקים החדשים שנפתחו בגין ברירות הקנס ועבירות החנייה, וזאת בשל המעבר מברירות הקנס לברירות המשפט. מנגד, חלה עלייה במספרם של התיקים החדשים שנפתחו בגין ברירות המשפט בהשוואה לשנים עברו.

7.17.2 חל גידול משמעותי (פי שלושה) בתיקים הנוגעים לעבירות תכנון ובנייה.

7.17.3 מספרם של התיקים החדשים שנפתחו בתחום רישוי העסקים לא השתנה באופן משמעותי.

7.17.4 חל גידול משמעותי במספרם של התיקים החדשים שנפתחו בעניינים אחרים, קרי, מבנים מסוכנים בשל התאוצה שתפס נושא זה בשנתיים האחרונות.

8. מבנים מסוכנים

8.1 במהלך השנתיים האחרונות החלה העירייה בתהליך של הגשת כתבי אישום לבעלי דירות בבניינים שהוגדרו כמבנים מסוכנים, שלא פעלו בהתאם להוראות מהנדס העיר לשיפוץ ולשיקום הבניין בשל מצבו הפיזי.

8.2 מדובר בתהליך הכולל מספר שלבים :

8.2.1 הודעת מהנדס העיר לבעלי הדירות על הגדרת הבניין כבניין מסוכן ודרישה לנקוט בפעולות לשיפוצו ושיקומו, כך שיהיה ראוי למגורים.

8.2.2 במידה שבעלי הדירות בבניין המסוכן לא פעלו בהתאם להוראות מהנדס העיר ובהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו על ידו, נעשתה פנייה על ידו למחלקה המשפטית על מנת להכין כתב אישום.

8.2.3 התובעת העירונית המטפלת בכתבי אישום אלו מכינה את כתבי האישום לכול אחד מבעלי הדירות בבניין המסוכן.

8.2.4 משלב זה מתחיל הטיפול בתהליך המשפטי במזכירות בית המשפט. הפקידה האחראית על כך מוודאת פתיחת תיקים משפטיים הכוללים עד עשרה נאשמים לכול היותר לתיק, כך שלבניין אחד שבו עשרות בעלי דירות נפתחים מספר תיקים על אותו כתב אישום למעשה.

8.2.5 בשנה הראשונה מספר כתבי האישום שהוגשו הסתכמו במספרים בודדים, אולם בשנה החולפת עלה מספרם לעשרות כתבי אישום, כך שמדובר בתוספת עבודה משמעותית למזכירות בית המשפט המטפלת בנושא שלא טופל לפני כשנתיים.

8.2.6 לאחר פתיחת התיקים שולחת הפקידה את הזימונים ליום המשפט לכלל בעלי הדירות הכלולים בכתב האישום בצירוף כתב האישום.

8.2.7 שליחת הזימונים בדואר רשום מחייבת מעקב אחר הגעתו לידי הנאשם והפקידה מציינת זאת במחשב בהתאם להודעת הדואר (נמסר, עזב, לא ידוע, לא נדרש וכו').

8.2.8 ביום הדיונים מגיעים עשרות מהנאשמים למזכירות בית המשפט אשר צריכה לקבלם, לרושםם, לענות על שאלותיהם וכו'. קיימת חשיבות רבה בהליך המשפטי לאיסוף המידע על הנאשמים שהתייצבו לדיון ופרטיהם ועל אלו שלא הגיעו לדיון.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

8.2.9 בהתאם להתנהלות המשפט, על מזכירות בית המשפט לעדכן בתיק הנאשמים וליידע אותם בדבר תוצאות הדיון המשפטי בכתב האישום.

8.2.10 ללא ספק, מדובר בתוספת עבודה משמעותית בהיקפים גדולים.

8.3 על פי הנתונים שנמסרו לביקורת, קיימים כ-400 מבנים מסוכנים, שלגבי בעלי הדירות בהם יש להחיל תהליך משפטי. עד היום נפתחו תיקים לכ-50 מבנים מסוכנים ועוד כ-200 מבנים מסוכנים נמצאים בתהליך הכנה.

9. עבודת בית המשפט לאחר מתן פסק הדין

9.1 מזכירות בית המשפט מתעדת את הדיון המשפטי ותוצאותיו בתיק הנאשם הן באופן פיזי על ידי תיוק כול המסמכים הרלוונטיים, והן על ידי עדכון התוכנה בפעולות השונות שבוצעו בתיק זה.

9.2 פסק הדין שנגזר על הנאשם הינו קנס כספי, או, לחילופין, ימי מאסר. השופט גם מחליט על המועד האחרון לתשלום הקנס (בדרך כלל 45 ימים), ולאפשרות לפריסתו לתשלומים תוך כדי נקיבת מספר התשלומים.

9.3 מזכירות בית המשפט מתעדת את פסק הדין בתיק באמצעות תוכנת המחשב ומנפיקה לנאשם שובר תשלום אחד או יותר.

9.4 במידה שהנאשם אינו משלם את התשלום בזמנים שנקבעו על ידי השופט, מתחיל תהליך האכיפה הכולל שליחת התראות לפני פקודת מאסר, ביצוע איתורים במידת הצורך והוצאת פקודות מאסר. לא נקבע סכום מינימלי להוצאת פקודת המאסר, אולם לרוב מדובר בסכומים הגבוהים מ-1,000 ש"ח.

9.5 במקביל, כאמור מתווספים לקנס המקורי תוספות תשלום בגין פיגורים בהתאם להוראות החוק.

הביקורת בדקה באופן מדגמי מספר תיקים על מנת להתרשם מביצוע הליכי אכיפה אלו. להלן ממצאי הבדיקה:

תיק מספר 184409

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס במועד הפעולה
15.7.2009	נמסרה ברירת קנס בגין עבירה בתחום הוצאת גרוטאות.	430 ₪
18.9.2009	נערך דיון משפטי. הנאשם לא הגיע לדיון. השופט פסק בהעדרו כפל קנס. לתשלום או הגשת ערעור – 45 ימים.	860 ₪

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס במועד הפעולה
20.10.2009	נשלחה בדואר רשום הודעה לתשלום הקנס. התקבלה הודעה – לא נדרש.	
24.11.2009	נשלחה בדואר רשום הודעה לתשלום הקנס. התקבלה הודעה – לא נדרש.	
23.2.2010	נשלחה בדואר רשום הודעה לתשלום הקנס. התקבלה הודעה – לא נדרש.	
3.1.2011	נשלחה בדואר רשום הודעה לתשלום הקנס. התקבלה הודעה – לא נדרש.	
17.8.2011	נשלחה בדואר רשום הודעה לתשלום הקנס. התקבלה הודעה מהדואר – לא נדרש.	
27.11.2011	התווספו פיגורים.	1,290 ₪
27.11.2011	נשלחה בדואר רשום התראה לפני ביצוע פקודת מאסר. התקבלה הודעה מהדואר – עזב.	
26.2.2012	נשלחה בדואר רשום התראה לפני ביצוע פקודת מאסר. התקבלה הודעה מהדואר – עזב.	
7.8.2012	נשלחה בדואר רשום התראה לפני ביצוע פקודת מאסר. התקבלה הודעה מהדואר – עזב.	1,333 ₪
31.10.2012	נשלחה בדואר רשום התראה לפני ביצוע פקודת מאסר. התקבלה הודעה מהדואר – עזב.	1,376 ₪
25.8.2013	נשלחה בדואר רשום התראה לפני ביצוע פקודת מאסר. התקבלה הודעה מהדואר – עזב.	1,419 ₪

9.5.1 על מנת לסיים את תהליכי האכיפה שלמעשה אין להם תוצאה במקרה של תיק זה, יש להגיש בקשה לסגירת התיק לשופט ורק בהתאם לאישורו ניתן לסגור את התיק.

9.5.2 מזכירות בית המשפט ביצעה פעולה זו ב- 31.8.2014 והתיק נסגר.

תיק מספר 135110

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס במועד הפעולה
12.5.2010	נמסרה ברירת קנס בגין עבירה בתחום הדבקת מודעות.	430 ₪
5.9.2010	נערך דיון משפטי.	
6.9.2010	נערך דיון משפטי. הנאשם לא הגיע לדיון. השופט פסק בהעדרו - איחוד 6 תיקים ארבעה תשלומים.	2,000 ₪
12.9.2010	נשלחו ארבעה שוברי תשלום לנאשם.	
5.12.2010	בקשת הנאשם להקלה בעונש.	
9.1.2011	השופט פסק הפחתת הקנס ופריסה לעשרה תשלומים. נשלחה הודעה לנאשם הכוללת פרוטוקול ושוברי תשלום.	1,000 ₪
3.4.2011	הוגשה בקשה לבטל ריבית פיגורים על תשלום באיחור. הבקשה אושרה על ידי השופט.	
10.7.2011	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	1,200 ₪
5.5.2013	הוצאה פקודת מאסר	1,360 ₪
5.11.2014	פג תוקף של פקודת המאסר	

9.5.3 במועד הביקורת פג תוקפה של פקודת המאסר, ולמעשה הקנס לא שולם. לטענת מזכירות בית המשפט, אין באפשרותה להוציא בשלב זה פקודת מאסר מחודשת, משום שהשופט מבקש לבצע בהליך זה שינויים (להחזיר את סכום הקנס לסכום המקורי משום שפקודת המאסר הוצאה לאחר תקופה ארוכה מהמועד האחרון לתשלום הקנס המקורי). עד לתום הביקורת לא נעשה שינוי זה הרלוונטי לעוד תיקים רבים. בכך, למעשה, נעצר הליך הגבייה.

תיק מספר 1067/01-10

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס במועד הפעולה
מרץ 2010	נמסרה ברירת קנס בגין עבירה בתחום השלכת נייר על הכביש.	430 ₪
13.6.2010	נערך דיון משפטי. השופט פסק כפל קנס.	860 ₪
14.6.2010	נשלחה הודעה לנאשם בדואר רשום הכוללת שובר לתשלום.	
13.2.2011	נשלחה התראה לפני פקודת מאסר	1,290 ₪

9.5.1 התיק לא נמצא באופן פיזי במזכירות בית המשפט. לטענת מזכירות בית המשפט, לפי הפרטים הקיימים בתוכנת המחשב, הקנס שולם והתיק נסגר.

9.6 הביקורת מצאה כי ההחלטה לסגירת תיקים מתקבלת על ידי מזכירות בית המשפט ומועברת לאישור השופט. הביקורת לא מצאה תבחינים ברורים לקבלת ההחלטה על ידי מזכירות בית המשפט לסגירת התיקים. ההחלטה מתקבלת לאחר שחולף זמן רב (לא מוגדרת תקופה) מאז פסק הדין, הוצאו מספר פקודות מאסר (לא מוגדר כמה) ולפעמים גם הוצא צו הבאה. כלומר, אין שיטתיות בסגירת התיקים.

9.7 אי לכך, נמצאו תיקים שאינם סגורים ושפסק הדין בהם ניתן גם לפני כעשור שנים.

9.8 הביקורת סבורה כי יש להגדיר את התבחינים לסגירת התיקים בכפוף לאישור השופט, בנוהל מסודר, על מנת למנוע עומס עבודה מיותר על מזכירות בית המשפט.

9.9 הביקורת ביקשה לקבל את רשימת התיקים שנסגרו בשנים האחרונות, אולם במזכירות בית המשפט השיבו כי אין ביכולתם להמציא רשימה זו, משום שתוכנת המחשב מאפשרת קבלת נתונים כמותיים בלבד על התיקים שנסגרו.

9.10 הביקורת סבורה כי אין זה תקין שלא ניתן לקבל רשימה מפורטת של התיקים שנסגרו. רשימה זו חיונית ביותר לניהול מעקב ובקרה אחר הפעולות לסגירת התיקים.

10. נוהלי עבודה

10.1 עבודת מזכירות בית המשפט מתנהלת ללא נוהלי עבודה כתובים וברורים. אמנם הטיפול בתיקי בית המשפט מתנהל בחלקו הגדול לפי הוראות החוק, אולם עדיין יש מקום לכתיבת נהלים שיגדירו את הנושאים בהם החוק לא קבע כללים ברורים ומוגדרים.

10.2 מעבר לכך, יש לקבוע בנוהלי העבודה את בעלי התפקידים האחראים על התהליכים המשפטיים, לוחות הזמנים, תבחינים והגדרות שונות.

11. יומן משימות

11.1 בתוכנת מזכירות בית המשפט ניתן לקבל יומן משימות על פיו מצויינות המשימות שיש לבצע בתיקים הפליליים, בציון מספר התיקים ליד כול משימה. יומן המשימות מתעדכן כול העת בהתאם לפעולות המבוצעות ולתאריכים.

11.2 מזכירות בית המשפט יכולה לנהל את משימותיה בהתאם ליומן זה ולקבל באמצעותו דוח מסודר של רשימת התיקים ופרטיהם בכול אחת מהמשימות.

11.3 הביקורת בדקה באופן מדגמי שני תאריכים שונים ביומן המשימות, בהפרש של כחודש ימים, על מנת להתרשם מקצב הפעילות, ולהלן הנתונים בטבלה:

מספר התיקים בתאריך 9.9.2014	מספר התיקים בתאריך 29.7.2014	המשימה
80	-----	תיקים ללא זימון ראשוני
9	-----	דיונים שהתקיימו וללא תוצאות
439	370	תיקים להוצאת התראות
110	105	תיקים להוצאת פיגורים
968	985	תיקים להוצאת פקודות מאסר
1	1	תיקים לפני התיישנות
17	15	בקשות ללא החלטות

11.4 הערות לטבלה:

11.4.1 **תיקים ללא זימון ראשוני** - קיים כתב אישום והנתונים הוזמנו לתוכנת המחשב, אולם עדיין אין תאריך לדיון משפטי.

11.4.2 **דיונים שהתקיימו וללא תוצאות** - נקבעו דיוני המשך בתיקים אלו כפועל יוצא של התנהלות המשפט ולכן עדיין לא נקבע פסק הדין ולא ניתן לבצע כול פעולה עד שזה יוכרע.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

11.4.3 **תיקים להוצאת התראות** - התוכנה מאפשרת לראות את רשימת התיקים שהמועד לתשלום בגין פסק הדין חלף יום קודם לכן.

מזכירות בית המשפט ממתינה שבועיים נוספים בטרם תוצא ההתראה לתשלום כי קיימים מקרים בהם חל עיכוב של ימים ספורים עד שהנאשם משלם את התשלום, למרות שלרוב השופט מאפשר תשלום של עד 45 יום ולעיתים גם של 90 ימים, ואף פריסה למספר תשלומים.

11.4.4 **תיקים להוצאת פיגורים** - בתיקים אלו לא ניתנו ימי מאסר כחלופה לתשלום פסק הדין ולכן לא ניתן להוציא פקודות מאסר, כגון שמדובר בנאשם שהוא חברה ולכן נשלחות הודעות על פיגורים בתשלום פסק הדין.

11.4.5 **תיקים להוצאת פקודות מאסר** - תיקים בהם למרות ההתראות לתשלום פסק הדין לא בוצע התשלום. אי לכך, מוצאת פקודת מאסר אשר נשלחת לביצוע על ידי משטרת ישראל. הפקודה נשלחת לתחנת המשטרה באיזור מגוריו של הנאשם. פקודות המאסר תקפות לשנה וחצי, לאחריה, במידה שלא נעשה דבר הן מתבטלות ויש לחדשן. הביקורת מצאה בבדיקתה מספר רב של תיקים בהם פג תוקפה של פקודת המאסר ועל מזכירות בית המשפט היה לחדש אותה, לעיתים מספר פעמים רב, וזאת ללא הצלחה בגביית הקנסות.

11.4.6 **תיקים לפני התיישנות** - תיקים שהתוכנה מתריעה לגביהם שהם עלולים בקרוב להתיישן ולכן יש לפעול באופן מיידי. ההתיישנות חלה על פסק הדין שלוש שנים מהמועד שניתן, אלא אם כן נעשו פעולות לגבות את החוב.

11.4.7 **בקשות ללא החלטות** - המדובר בתיקים בהם הוגשו בקשות כגון להקלה בפסק הדין והשופט טרם קיבל החלטה בעניינם, ולכן הליך גביית פסק הדין מוקפא עד לקבלת החלטת השופט.

12. דוחות פעילות חודשיים

12.1 הביקורת ריכזה את הנתונים על היקף השוברים שהופקו במזכירות בית המשפט במהלך החודשים ינואר - ספטמבר 2014, בחלוקה לסוגים השונים.

התפלגות הפקת השוברים על פני התקופה

החודש	שוברי תשלום	שוברי התראה	שוברי פיגור	צו הבאה	פקודת מאסר	מסי בנייה	סך הכול
ינואר	267	25	29	4			325
פברואר	265	89	2	2			358
מרץ	117	24	1				142
אפריל	234	12	1	4			251
מאי	278	45	2	12	45	1	383

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

החודש	שוברי תשלום	שוברי התראה	שוברי פיגור	צו הבאה	פקודת מאסר	מסי בנייה	סך הכול
יוני	390	151	3	4	47		595
יולי	456	97	2	7			562
אוגוסט- ספטמבר		136	4		25		165
סך הכול	2007	579	44	33	117	1	2781
שיעור מהסך הכול (ב-%)	72%	21%	1.5%	1.5%	4%	-	100%

12.2 מנתוני הטבלה עולה כי חל גידול משמעותי בכמות השוברים שהופקה בחודשים יוני-יולי, בהשוואה לחודשים מרץ - אפריל.

12.3 להדגשה, הטבלה מתייחסת לכלל השוברים אשר הופקו מתוך המערכת בכול חודש, למרות שלעיתים, אם הסכום חולק לתשלומים ניתן לראות כי הופקו מספר שוברים עבור תיק משפטי אחד.

12.4 מהנתונים בטבלה עולה כי בחודשים מאי-יולי חלה עלייה עד פי שניים, בהיקף הפקת שוברי התשלום, זאת בהתאמה, לביצוע עבודה בשעות נוספות במזכירות בית המשפט בחודשים אלו.

13. תיקים במגירות בית המשפט

13.1 הביקורת בדקה את תכולת המגירות המצויות במזכירות בית המשפט (לא כולל הארכיון בו מאוחסנים התיקים הסגורים שהסתיימו בהם כלל ההליכים), ולהלן ממצאה:

13.1.1 מגירות בהם תיקים שניתן בהם פסק דין ונמסר לנאשם שובר התשלום באופן ידני או נשלח לו הודעה הכוללת שובר לתשלום, והתקבלה הודעה מדואר ישראל שאכן ההודעה נמסרה לנאשם. **סה"כ כמות תיקים משוערת – 400.**

13.1.2 מגירות בהם תיקים שניתן בהם פסק דין בהעדרו של הנאשם. השובר לתשלום נשלח לנאשם בדואר רשום וממתינים להודעה מדואר ישראל שתאשר את המסירה. **סה"כ כמות תיקים משוערת – 130.**

13.1.3 מגירות בהם תיקים שניתן בהם פסק דין בהעדרו של הנאשם. השובר לתשלום נשלח לנאשם בדואר רשום וההודעה שנמסרה מדואר ישראל היא שהנאשם לא נמצא בכתובת שצויינה.

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

- תיקים אלו מועברים לפעולת איתור של מזכירות בית המשפט (באמצעות מרשם התושבים של משרד הפנים). **סה"כ כמות תיקים משוערת - 350.**
- 13.1.4** מגירות בהם תיקים הכוללים התראות שנשלחו לנאשמים לפני הוצאת פקודת מאסר, וזאת משום שחלף המועד האחרון לתשלום שובר התשלום בגין הקנס שהוטל על הנאשם, אולם השובר לא שולם. **סה"כ כמות תיקים משוערת - 800.**
- 13.1.5** מגירות בהם תיקים הכוללים פקודת מאסר אחת או יותר ששנשלחו למשטרת ישראל לביצוע בגין אי תשלום הקנס שהוטל בפסק הדין (או חלקו). יש לציין כי בתיקים אלו נמצאו לעיתים קרובות מספר גדול של בקשות לביצוע פקודת מאסר משום שחלף הזמן המקסימלי לביצועה (כשנה וחצי). משטרת ישראל לרוב אינה מבצעת את פקודת המאסר בלוחות הזמנים המתאימים לתקופה זו, ולכן נמצאו תיקים רבים בהם פג תקופה של הבקשה (כלומר חלפו שנה וחצי מיום הוצאתה) והיה הכרח לחדשה ולשולחה שוב. **סה"כ כמות תיקים משוערת - 600.**
- 13.1.6** לטענת מזכירות בית המשפט, משטרת ישראל אינה ערוכה לביצוע פקודות המאסר במשך תקופה זו בשל העדר כוח אדם.
- 13.1.7** יש לציין כי בקשה לביצוע פקודת מאסר על ידי בית המשפט אינה כרוכה בתשלום כולשהו מצד העירייה.
- 13.1.8** בקשתו של המשנה למנכ"ל הממונה על מזכירות בית המשפט, לתקצב שירות זה כך שהשוטרים יקבלו שכר בעבור ביצוע פקודות המאסר (כפי שהיה נהוג בעבר) לא נענתה לאור אילוצי התקציב.
- 13.1.9** הניסיון להפעיל אכיפה מנהלית לגביית חובות אלו, לפני כמספר שנים, לא צלח ולכן הופסק.
- 13.2** בהתאם להערכה כללית ביותר של כמות התיקים המצוייה במזכירות בית המשפט, מדובר בכ- 2,300 תיקי משפט.

14. מספור התיקים לפי נושא העבירה

- 14.1** מספורם של תיקי בית המשפט מתבצע לפי סדר כרונולוגי בציון השנה בה נפתח התיק. לא ניתן על פי מספור זה לערוך הבחנה בין סוגי העבירות שבגינן נפתחו תיקים אלו.
- 14.2** מזכירות בית המשפט ביקשה מחברת התוכנה המעניקה את השירותים לעירייה כי תאפשר סימונם של התיקים בסימון כולשהו שיאפשר הבחנה בין סוגי העבירות, אולם עד לתום הביקורת בקשה זו לא הוסדרה.

15. דיווח דיונים להנהלת בית המשפט

15.1 מזכירות בית המשפט מדווחת אחת לחודש להנהלת בתי המשפט על ימי הדיונים המשפטיים שהתקיימו בפועל. דיווח זה משמש גם לצורך ההתחשבות הכספית של הנהלת בתי המשפט עם גזברות העירייה (ראה פירוט בפרק ג').

15.2 להלן בטבלאות פירוט ימי הדיונים בשנים 2012 ועד יולי 2014, תוך כדי השוואה בין התיעוד בתוכנת בית המשפט לבין הדיווח להנהלת בתי המשפט :

15.3 דיווח דיונים לבית המשפט - שנת 2012

תאריכי הדיונים	מספר דיונים מתועד בחודש	מספר דיונים מדווח בחודש	הפער
1.1			
15.1			
29.1	3	3	----
19.2			
26.2			
27.2	3	2	1
4.3			
18.3			
25.3	3	2	1
1.4			
17.4			
21.4			
22.4			
29.4	5	3	2
6.5			
18.5			
20.5	3	3	----
3.6			
17.6			
24.6	3	3	----
1.7			
3.7			
8.7			
15.7			
25.7	5	3	2
28.8	1	-	1
2.9			
5.9			
9.9			
10.9			
23.9	5	3	2
14.10			
21.10			
28.10			
29.10	4	3	1
11.11			
18.11			
25.11	3	3	----
2.12			

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריכי הדיונים	מספר דיונים מתועד בחודש	מספר דיונים מדווח בחודש	הפער
4.12			
16.12			
30.12	4	3	1
סה"כ	42	31	11

15.4 דיווח דיונים לבית המשפט - שנת 2013

תאריכי הדיונים	מספר דיונים מתועד בחודש	מספר דיונים מדווח בחודש	הפער
13.1			
15.1			
20.1			
27.1	4	3	1
10.2			
17.2			
25.2	3	3	----
17.3	1	1	----
14.4			
21.4			
24.4	3	2	1
5.5			
19.5			
21.5			
26.5	4	3	1
9.6			
16.6			
30.6	3	3	----
7.7			
14.7			
15.7	3	2	1
11.8	1	-	1
1.9			
15.9			
29.9	3	2	1
6.10			
20.10			
23.10			
27.10	4	3	1
3.11			
10.11			
24.11			
27.11	4	3	1
15.12			
22.12			
29.12	3	3	----
סה"כ	36	29	8

15.5 דיווח דיונים לבית המשפט - שנת 2014 עד חודש יולי

תאריכי הדיונים	מספר דיונים מתועד בחודש	מספר דיונים מדווח בחודש	הפער
5.1			
12.1			
26.1	3	3	-----
2.2			
5.2			
9.2			
23.2	4	3	1
2.3			
12.3			
19.3			
23.3	4	2	2
6.4			
8.4			
27.4	3	2	1
4.5			
11.5			
21.5			
25.5			
26.5	5	4	1
8.6			
9.6			
11.6			
15.6			
22.6			
25.6			
29.6	7	4	3
1.7			
2.7			
6.7			
13.7			
14.7			
15.7	6	2	4
סה"כ	32	20	12

15.1 לטענת מזכירות בית המשפט, הפערים המוצגים בטבלאות לעיל נובעים מקיום הדיונים המשפטיים בבתי משפט אחרים (חולון או תל-אביב). למשל, כאשר מדובר באדם נכה שאינו יכול להגיע לבית המשפט משום שהמבנה אינו נגיש לנכים, או במקרים בהם מדובר בדיון דחוף המועבר לשופט תורן בבית המשפט בתל-אביב. לכן, במקרים כגון אלו אין צורך בהתחשבות כספית עם הנהלת בתי המשפט.

15.2 בחלק מימי הדיון המפורטים בטבלה, אין מדובר בדיונים ממש, אלא, בהופעתו של השופט בבית המשפט במטרה לטפל בתיקים כגון כאלו שהוגשה בהם בקשה האמורה לקבל את התייחסותו והחלטתו. בימי דיונים אלו לא מוזמן קהל ואין צורך בשירותי אבטחה או/ו בשירות קלדנות.

16. מספר תיקים בימי הדיונים

16.1 על מנת להתרשם מהיקף הפעילות בימי הדיונים ריכזה הביקורת את הנתונים על מספרי תיקים המוגשים בימי הדיונים. להלן בטבלה:

שנת 2014 עד לחודש אוקטובר		שנת 2013		שנת 2012	
מספר תיקים	תאריך	מספר תיקים	תאריך	מספר תיקים	תאריך
147	5.1	185	13.1	180	1.1
80	12.1	3	15.1	118	15.1
200	26.1	205	20.1	118	29.1
184	2.2	9	27.1	204	19.2
1	5.2	243	10.2	154	26.2
126	9.2	268	17.2	2	27.2
141	23.2	3	25.2	155	4.3
200	2.3	246	17.3	176	18.3
1	12.3	130	14.4	85	25.3
1	19.3	221	21.4	86	1.4
285	23.3	1	24.4	3	17.4
186	6.4	209	5.5	-	21.4
2	8.4	247	19.5	206	22.4
436	27.4	1	21.5	146	29.4
180	4.5	104	26.5	176	6.5
364	11.5	229	9.6	91	18.5
7	21.5	115	16.6	232	20.5
213	25.5	257	30.6	134	3.6
1	26.5	83	7.7	109	17.6
169	8.6	251	14.7	101	24.6
2	9.6	1	15.7	140	1.7
1	11.6	1	11.8	3	3.7
260	15.6	171	1.9.13	92	8.7
201	22.6	177	15.9	155	15.7
7	25.6	20	29.9	3	25.7
2	29.6	239	6.10	1	28.8
2	1.7	176	20.10	217	2.9
3	2.7	2	23.10	1	5.9
178	6.7	111	27.10	160	9.9
370	13.7	185	3.11	3	10.9
2	14.7	155	10.11	156	29.9
1	15.7	126	24.11	161	14.10
408	7.9	1	27.11	131	21.10
1	8.9	202	15.12	78	28.10
295	14.9	80	22.12	1	29.10
3	22.9			195	18.11
				193	25.11
				166	2.12
				2	4.12
				251	16.12
				202	30.12
5,029		4,827		4,900	סה"כ

16.2 הנתונים בטבלה מצביעים על כך שהיקף התיקים השנתי נשאר דומה בשנים 2012 ועד שנת 2014 עם עלייה קלה בשנת 2014.

16.3 במרבית הדיונים המשפטיים מוגשת כמות גדולה ביותר של תיקים המסתכמת בלמעלה ממאה תיקים ליום דיונים ובמקרים מסויימים אף בלמעלה מ- 200 תיקים. חלק נכבד של התיקים מתייחס לעבירות הנוגעות למבנים מסוכנים שבמקרים אלו מוזמנים לדיון כול בעלי הדירות שמספרם מסתכם לעיתים בעשרות.

17. תיקים להוצאת פקודת מאסר

17.1 הביקורת בדקה את רשימת התיקים שהוגדרו כתיקים שיש לפעול בהם בדרך של שליחת פקודת מאסר לאחר שתהליכי האכיפה המוקדמים בתיקים אלו לא צלחו או שצלחו באופן חלקי בלבד, ואלו ממצאה:

17.1.1 בסה"כ נמנו בסוף חודש יולי 2014 1034 תיקים ברשימה זו בהתאם להתפלגות הבאה:

מספר התיקים	שנת פתיחת התיק
1	תיקים משנת 1999
1	תיקים משנת 2001
2	תיקים משנת 2002
3	תיקים משנת 2003
10	תיקים משנת 2004
20	תיקים משנת 2005
15	תיקים משנת 2006
35	תיקים משנת 2007
67	תיקים משנת 2008
96	תיקים משנת 2009
173	תיקים משנת 2010
241	תיקים משנת 2011
315	תיקים משנת 2012
55	תיקים משנת 2013
1034	סה"כ

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

17.2 בתיקים אלו נכללו גם תיקים בהם הוצאה בעבר פקודת מאסר אחת או יותר אשר **תוקפה פג** ויש לחדשה.

17.3 סך הקנס המקורי ברשימה זו נע בין 150 ש"ח לבין 12,000 ש"ח (מרבית הקנסות המקוריים המבוססים על פסקי הדין היו נמוכים מ- 1,000 ₪).

17.4 סך היתרה לתשלום ברשימה זו נעה בין 60 ₪ לבין 26,400 ₪ (מרבית היתרות לתשלום היו גבוהות מ- 1,000 ₪).

18. להלן תוצאות הבדיקה המדגמית של מספר תיקים מרשימה זו לבחינת ההליכים שבוצעו לגביית הקנסות:

18.1 תיק מספר 1027/01

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
19.6.2001	פסק דין	1,800 ₪
18.2.2002	החלטת השופט לפרוס הקנס ל-10 תשלומים	
26.5.2002	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	2,610 ₪
7.7.2003	פקודת מאסר	1,216 ₪
3.2.2005	תשובת המשטרה : אינה מוכרת	1.224 ₪
27.12.2005	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	1,296 ₪
11.5.2006	פקודת המאסר בוטלה על ידי בית המשפט	1,404 ₪
8.3.2007	פקודת המאסר בוטלה על ידי מזכירות בית המשפט	1,498 ₪
8.10.2007	פקודת המאסר בוטלה על ידי בית המשפט	
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלח על ידי העירייה	1,539 ₪
28.10.2007	פקודת מאסר בתוקף עד 9.2.2009	1,620 ₪

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
9.1.2007	התקבל אישור מסירה של המכתב הנ"ל	
1.3.2009	פקודת המאסר בוטלה על ידי מזכירות בית המשפט	
3.3.2009	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלח על ידי העירייה	1,755 ₪
27.6.2010	פקודת מאסר בתוקף עד 3.8.2011	1,845 ₪
10.8.2010	אישור מסירה	1,890 ₪
11.9.2011	פקודת מאסר בתוקף עד 2.2.2013	1,980 ₪
11.9.2014	חלפו שלוש שנים - התיישנות	

18.2 ממצאי הביקורת העלו כי במועד הבדיקה חלפו למעלה משלוש שנים מאז בוצעה פעולת הגבייה האחרונה בתיק זה, כך, שלמעשה, התיק התיישן ולא ניתן כיום לגבות את הקנס.

18.3 נאשם זה הינו בעל ארבעה תיקים פליליים, מהם באחד שולם הקנס במלואו, בשני בוטל הקנס ב- 15.7.2012, ככול הנראה משום שהנאשם לא אותר והשניים האחרים מפורטים בהמשך.

18.4 תיק מספר 1770-02

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
31.10.2002	פסק דין	320 ₪
22.1.2003	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	
26.5.2003	פקודת מאסר	480 ₪
20.10.2003	פקודת מאסר	496 ₪
3.2.2005	פקודת מאסר, נמסרה הודעה : לא מוכר	544 ₪

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
6.6.2006	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	
31.10.2006	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	
8.2.2007	פקודת מאסר, בוטלה על ידי מזכירות בית המשפט	608 ₪
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב ע"פ סעיף 4 לפקודת המסים - נשלח על ידי העירייה	624 ₪
25.5.2008	פקודת מאסר. נמסרה הודעה : לא מוכר	640 ₪
17.11.2008	דרישה לתשלום חוב ע"פ סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	656 ₪
9.2.2010	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	704 ₪
6.6.2010	פקודת מאסר	704 ₪
10.8.2010	אישור מסירת הודעת דרישה לפני נקיטת הליכים בהתאם לסעיף 4 לפקודת המסים	720 ₪
3.7.2011	פקודת מאסר	752 ₪
30.12.2012	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	800 ₪
21.4.2013	פקודת מאסר	800 ₪
21.10.2014	פג תוקף של פקודת המאסר	
18.12.2014	הוצאה התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	864 ₪

18.5 תיק מספר 2255-02

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
12.12.2002	פסק דין	640 ₪
12.12.2002	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	960 ₪
12.12.2002	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	1,152 ₪
18.6.2003	פקודת מאסר. נמסרה הודעה : לא מוכר	960 ₪
20.10.2003	פקודת מאסר	992 ₪
3.2.2005	פקודת מאסר	1,088 ₪
23.11.2006	פקודת מאסר	1,184 ₪
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	1,248 ₪
17.2.2008	פקודת מאסר. נמסרה הודעה : עזב	1,280 ₪
1.6.2009	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	1,344 ₪
11.10.2006	פקודת מאסר	1,376 ₪
9.6.2010	ביטול פקודת המאסר על ידי מזכירות בית המשפט	
27.6.2010	פקודת מאסר	1,408 ₪
15.8.2011	פקודת מאסר	1,504 ₪
10.2.2016	חלפו שלוש שנים - התיישנות	

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

18.1 ממצאי הביקורת העלו כי במועד הבדיקה חלפו למעלה משלוש שנים מאז בוצעה פעולת הגבייה האחרונה בתיק זה, כך, שלמעשה, התיק התיישן ולא ניתן כיום לגבות את הקנס.

18.1.1 תיק מספר 43603

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
13.2.2003	פסק הדין	נ"ה 430
24.6.2003	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	נ"ה 645
1.9.2003	פקודת מאסר	נ"ה 645
3.2.2005	פקודת מאסר	נ"ה 709
27.4.2006	פקודת מאסר. בוטלה	נ"ה 774
8.3.2007	פקודת מאסר. בוטלה על ידי בית המשפט	נ"ה 795
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב ע"פ סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	
8.11.2007	אישור הדבקה על הדלת	
25.5.2008	פקודת מאסר	נ"ה 860
5.3.2009	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	נ"ה 881
25.10.2009	פקודת מאסר	נ"ה 924
10.8.2010	אישור מסירה – הונח מתחת לדלת	
11.4.2011	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	נ"ה 989
25.9.2011	פקודת מאסר	נ"ה 989
28.10.2012	פקודת מאסר	נ"ה 1,053
18.4.2014	פג תוקף של פקודת המאסר	
18.12.2014	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

נאשמת זו הינה בעלת ארבעה תיקים פליליים. שניים מהם מפורטים מטה :

18.1.2 תיק מספר 2104-03

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
10.11.2003	פסק דין	400 ₪
3.2.2004	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	600 ₪
21.6.2004	פקודת מאסר. בוטלה ביום 27.6.2005	600 ₪
23.6.2005	פקודת מאסר	640 ₪
28.9.2006	פקודת מאסר	700 ₪
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	400 ₪
6.1.2008	פקודת מאסר	760 ₪
23.4.2009	דרישה לתשלום חוב עפ"י סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	3,660 ₪ עבור ארבעת התיקים
26.7.2009	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	820 ₪
15.11.2009	פקודת מאסר	820 ₪
23.2.2010	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	840 ₪
13.6.2010	פקודת מאסר	840 ₪
28.12.2010	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	880 ₪

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
27.3.2011	פקודת מאסר	880 ₪
1.7.2012	פקודת מאסר	940 ₪
1.1.2014	פג תוקף של פקודת המאסר	
6.1.2015	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	

18.1.3 תיק מספר 18930103

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
15.12.2003	פסק דין	400 ₪
15.12.2003	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	600 ₪
7.12.2004	פקודת מאסר. בוטלה על ידי בית המשפט	620 ₪
23.2.2006	פקודת מאסר	660 ₪
26.4.2007	פקודת מאסר. לנאשמת בן קטין	720 ₪
26.8.2007	דרישה לתשלום חוב ע"פ סעיף 4 לפקודת המסים – נשלחה על ידי העירייה	720 ₪
27.4.2008	פקודת מאסר. לא נמצאה	760 ₪
23.4.2009	דרישה לתשלום חוב ע"פ סעיף 4 לפקודת המסים – נשלח על ידי העירייה	3,660 ₪ עבור ארבעת התיקים
26.7.2009	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	800 ₪
15.11.2009	פקודת מאסר. לא נמצאה	820 ₪
6.6.2010	פקודת מאסר	840 ש"ח

מזכירות בית המשפט לעניינים מקומיים

תאריך ביצוע הפעולה	מהות הפעולה	סכום הקנס
10.8.2010	אישור מסירת הודעת דרישה	860 ש"ח
28.12.2010	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	860 ש"ח
27.3.2011	פקודת מאסר	880 ש"ח
14.10.2012	פקודת מאסר	940 ש"ח
30.3.2014	פג תוקף של פקודת המאסר	
18.12.2014	התראה לפני ביצוע פקודת מאסר	

18.2 לסיכום בדיקה מדגמית זו ניתן לומר כי בתיקים רבים מצאה הביקורת כי נעשו פעולות חוזרות ונשנות לגביית החוב, אולם ללא הצלחה.

18.3 מנגד, נמצאו תיקים בהם התיישן החוב בשל העובדה כי לא נעשו פעולות לגבייתו במשך שלוש שנים.

18.4 הדבר מצביע על חוסר שיטתיות בעבודה הנובע גם מהעובדה כי אין משתמשים ביעילות בתוכנת המחשב למעקב ובקרה אחר גביית החובות, תוך כדי ניצול כול האפשרויות הטמונות בתוכנה זו.